

Randi Graabek

Akt.nr. 16

Fra: Marianne Bossow Mouritsen [MarianneBossowMouritsen@OestreLandsret.dk]
Sendt: 8. november 2010 14:09
Til: Justitsministeriet
Emne: Høringssvar j.nr. 2010-730-1161
Vedhæftede filer: 47S004.pdf

Med venlig hilsen

Marianne Bossow Mouritsen
Specialist
Direkte: + 45 33 97 05 32
MarianneBossowMouritsen@OestreLandsret.dk

Østre Landsrets Sekretariat

Bredgade 59
1260 København K.
Tlf: + 45 33 97 02 00
Fax: + 45 33 14 58 22
www.OestreLandsret.dk

- 8 NOV. 2010

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2010 NR. 730-1161

Østre Landsret
Præsidenten

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Den 08/11-2010
J.nr. 40A-ØL-47-10
Init: mbm

Justitsministeriet har ved brev af 4. oktober 2010 (sagsnr. 2010-730-1161) anmodet om eventuelle bemærkninger til forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Sporing af skjult udbytte og andre aktiver, forældelse af konfiskationskrav, hemmelig beslaglæggelse mv.)

I den anledning skal jeg meddele, at forslaget ikke giver landsretten anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Bent Carlsen

Ellen Busck Porsbo

RETSPOLITISK FORENING

HØRINGSSVAR

fra Retspolitisk Forening

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven
(sporing af skjult udbytte og andre aktiver, forældelse af konfiskationskrav, hemmelig
beslaglæggelse mv.).

Justitsministeriets sagsnummer 2010-730-1161

De dele af lovforslaget, som vedrører beskikkelse af særlige forsvarere (§ 2, nr. 2 og nr. 4) og hemmelig beslaglæggelse i forbindelse med hemmelig ransagning (§ 2, nr. 6) udgør en yderligere udhuling af princippet om åben og offentlig retspleje i straffesager, om retfærdig rettergang og kontradiktion, herunder equality in arms, og - da der jo er tale om sager under efterforskning - nye angreb på princippet om, at enhver er uskyldig, indtil det modsatte er bevist.

For så vidt angår de **hemmelige forsvarere** - der if. forslaget sikres en fast indtjening fra staten ved at lade sig sikkerhedsgodkende af PET til at repræsentere personer, som selv samme instans, PET, forsøger at få dom/kendelse over, men som ikke må vide noget som helst om, hvem denne deres særlige forsvarer er, eller hvad han gør og ved om beskyldningerne, der ikke altid har karakter af sigtelser - er forslaget en følge af og skal ses i forbindelse med lovændringen sidste år om "forbedring" af administrativt udviste udlændinges retsstilling. RPF skal derfor henvise til vores høringssvar desangående af 30. marts 2009 og her blot erindre om, at vi i sin tid afviste forslaget og henstillede, at man i stedet i den slags sager lod "almindelige" advokater være forsvarere, og i det omfang, sagsakter skulle unddrages fra sigtedes/tiltaltes ret til aktindsigt i straffesagen, benyttede sig af adgangen i retsplejelovens § 729 a, stk. 4 til at udstede forsvarerpålæg. Dét ville være en

forbedring af de pågældendes retsstilling, hvorimod det brugt som betegnelse for den gennemførte lovændring må beskrives som falsk varebetegnelse.

I øvrigt advarede vi i samme høringsvar mod at lade denne slags sager følge en særlig procedure ved en bestemt byretsafdeling med sikkerhedsgodkendt personale, da hele dette set up antaster princippet om frie og uafhængige domstole og dermed en af demokratiets grundpiller, statsmagtens tredeling, jf. grundlovens § 3.

Hvad angår forslaget om **hemmelig beslaglæggelse** i forbindelse med hemmelige ransagninger, er det væsentlige i begrundelserne if. bemærkningerne, at PET har fremsat ønske derom.

Der ses ingen form for diskussion eller citering af argumenter imod, som f.eks. hensyn til retssikkerheden generelt eller konkret, hvilket desværre svarer ganske nøje til substansen i den redegørelse om erfaringerne med terrorlovgivningen, som Justitsministeriet offentliggjorde d. 9. september 2010. Hverken dér eller i bemærkningerne til nærværende forslag er der fremlagt nogen statistiske oplysninger, som ville kunne belyse det hidtidige omfang af disse og andre hemmelige processuelle indgreb og samtidig give indtryk af, hvad man kunne vente sig i fremtiden, hvad omfanget og brugen af disse nye indgreb angår. Dette er i sig selv beklageligt og kritisabelt, fordi uvildige organisationer og eksperter dermed afskæres fra at kunne inddrage sådanne oplysninger i debatten.

RPF skal på denne baggrund anbefale, at disse dele af forslaget ikke gennemføres, og at man i stedet ophæver de ovenfor nævnte lovændringer sidste år om den hemmelige retspleje.

De øvrige dele af forslaget (sporing af skjult udbytte og andre aktiver samt forældelse af konfiskationskrav) har foreningen ingen bemærkninger til.

København, den 26. oktober 2010

Bjørn Elmquist
formand

Emil M. Jelstrup
sekretær

LANDSFORENINGEN AF FORSVARSAADVOKATER

FORMAND:
HENRIK STAGETORN
ST. STRANDSTRÆDE 21
1255 KØBENHAVN K
TLF. 33 12 46 11
FAX 33 12 84 45
E-MAIL: HS@STAGETORN.DK

Jmt. modt.
18 OKT. 2010

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Strafferetskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 Kbh. K

SEKRETARIAT:
AMAGERTORV 11, 3.
1160 KØBENHAVN K
TLF. 33 15 01 02
GIRO 735 02 01
E-MAIL: ER@HOMANNLAW.DK

Amagertorv 11
15. oktober 2010
ER/er
Direkte tlf.: 33 36 70 44

Vedr.: Sag nr. 2010-730-1161. Høring over udkast til forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Sporing af skjult udbytte og andre aktiver, forældelse af konfiskationskrav, hemmelig beslaglæggelse m.v.).

Ministeriet har med mail af 30. september 2010 sendt ovennævnte høring og anmodet om en udtalelse, der skal foreligge senest den 25. oktober 2010.

Betænkningen har været udsendt til bestyrelsen, der bemærker, at høringssvaret udelukkende vil omhandle de særligt udpegede advokater efter RPL § 729 c og § 784 samt spørgsmålet om anteciperet bevisførelse efter § 747.

Tys-advokater

Forslaget om at oprette to korps af særligt udpegede advokater hidrører fra efterretningstjenester, der mener, at de almindelige tys-advokaters identitet, f.s.v.a. indgreb i meddelelseshemmeligheden i relation til kapitel 12-13 i straffeloven, er blevet eksponeret, således at man vil have en ny gruppe advokater til sager omhandlet i § 729 c.

Bestyrelsen kan ikke anbefale det foreslåede. Påstanden om, at kendskabet til advokaternes identitet er blevet udbredt og vil medføre en konkret risiko for, at de pågældende kunne udsættes for utilbørlig påvirkning (bemærkningerne side 27 f), fremstår som fuldstændig udokumenteret. Bestyrelsen minder i den forbindelse om, at der i forbindelse med domstolsprøvelse af administrative udvisninger på grund af terror mv. ligeledes blev udpeget et mindre korps af advokater, der i modsætning til den almindeligt beskikkede advokat ville få fuld aktindsigt. Ministeriet valgte at offentliggøre navnene på de pågældende, og det har så vidt vides ikke givet anledning til problemer.

Justitsministeriets forslag er heller ikke særlig konsekvent, idet man i bemærkningerne side 28 anfører, at der ikke vil være noget til hinder for, at advokater udpeget i medfør af RPL § 784, stk. 2, tillige kan udpeges til at medvirke ved behandlingen af sager efter § 729 c.

Justitsministeriet
Lovafdelingen

Akt.nr. 4
2010 730-1161

I stedet for at forsøge at kaste et yderligere røgslør over tys-advokaternes virke efter RPL, burde man åbne mulighed for begrænset kontakt mellem den almindelige advokat og tys-advokaten, svarende til det, der er forudsat i de ovennævnte sager efter udlændingeloven, således at der, **inden** tys-advokaten får adgang til det hemmelige materiale, kan foregå drøftelser mellem de to advokater, således at tys-advokaten mere generelt kan være opmærksom på, hvor han skal sætte ind i sin procedure.

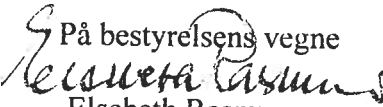
Som det foregår for øjeblikket, kan man komme i den situation, at en advokat, der ikke har mulighed for at forstå betydningen af de udeholdte oplysninger, skal procedere spørgsmålet for en ret, der heller ikke kender til de specifikke problemer i sagen, således som det skete i Vollsmose-sagen, U 2008.1587 H, alt i alt en alvorlig forringelse af den tiltaltes retssikkerhed.

Anteciperet bevisførelse

Efter forslaget skal ordet "uvæsentlig" ændres til "væsentlig". Justitsministeriets bemærkninger til ændringen er ikke lysende klare. Det henstår således lidt usikkert, om der var tale om en sproglig fejl i loven fra 2006, ligesom man ikke nu redegør for, hvad der var intentionerne bag ændringen i 2006.

Foreningen havde lejlighed til at udtale sig i forbindelse med Betænkning 1469/2006 om varetægtsfængsling i isolation. I høringssvaret af 24. februar 2006 udtalte foreningen afgørende betæneligheder ved at udvide adgangen til at afholde § 747-forhør, fordi de af anklagemyndigheden bliver brugt i større sagskomplekser som en slags salamimetode, hvor man efter en række afhøringer hos politiet lader sig sigtes forklaring bevisfikse i et indenretligt forhør og siden bruger disse forklaringer under hovedforhandlingen mod andre tiltalte, der ofte udelukkes fra det pågældende indenretlige forhør.

Der er ikke i forslagets bemærkninger redegjort for praksis efter ændringen i 2006, og foreningen finder anledning til at gentage advarslen mod udvidet brug af sådanne forhør.

På bestyrelsens vegne

Elsebeth Rasmussen

Advokatrådet

ADVOKAT

SAMFUNDET

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF. 33 96 97 98
FAX 33 36 97 50

jm@jm.dk

DATO: 28-10-2010
SAGSNR.: 2010-5109
ID NR.: 35773

Høring over forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven (sporing af skjult udbytte og andre aktiver, forældelse af konfiskationskrav, hemmelig beslaglæggelse mv.).

Ved e-mail af 20. september 2010 har Justitsministeriet anmodet om Advokatrådets bemærkninger til ovennævnte udkast.

Advokatrådet har følgende bemærkninger:

Oprettelse af ny særskilt kreds af advokater jf. retsplejelovens § 729 c.

Forslaget indebærer blandt andet, at der skal oprettes en ny særskilt kreds af advokater til sager efter retsplejelovens § 729 c. Formålet med lovforslaget er at hindre udbredelsen af identiteten på de advokater, der er udpeget i medfør af retsplejelovens § 784, stk. 2. Det fremgår ikke af lovforslaget, hvordan den nye særlige kreds af advokater skal udpeges, men blot, at Justitsministeriet, såfremt lovforslaget vedtages, vil fastsætte nærmere administrative regler for etableringen af en yderligere særlig kreds af advokater.

Indledningsvis bemærkes, at Advokatrådet grundlæggende er imod, at forsvarerens aktindsigt kan begrænses, idet enhver indskrænkning af forsvarerens aktindsigt er en indskrænkning af forsvarerens mulighed for at varetage sin klients interesser. Når forsvarerens aktindsigt begrænses, afskæres klienten fra væsentlige faktiske oplysninger af betydning for bevisbedømmelsen af skyldsspørgsmålet. Advokatrådet finder derfor, at bestemmelserne om begrænsning af forsvarerens aktindsigt er uforenelige med de retsprincipper, som bør gælde i en retsstat.

Endvidere bemærkes, at Advokatrådet finder det meget betænkeligt, at der eksisterer en gruppe af advokater til et særligt ansvarsfuldt område, hvis identitet man ikke kan få oplyst. Det skal derfor anbefales, at listen over de særlige advokater bliver offentlig tilgængelig.

Såfremt det fastholdes, at der skal udpeges en ny gruppe af hemmelige advokater, finder Advokatrådet, at udvælgelsen af dem bør tilrettelægges således, at størst mulig gennemsigtighed sikres. Det findes således retssikkerhedsmæssigt betænkeligt, såfremt disse advokater ensidigt udpeges af de selv samme myndigheder, hvis virke de skal kontrollere, uden at andre inddrages i processen. Det er Advokatrådets

opfattelse, at Advokatrådet, hvis formål efter den af Justitsministeriet godkendte vedtægt er at værne om advokaters uafhængighed, integritet og faglige kompetence, bør inddrages i processen omkring udpegning af de særligt godkendte advokater for at sikre, at offentligheden kan have tillid til, at de udpegede advokater inden for lovens rammer alene vil varetage hensynet til at sikre retsstillingen for den hvis sag behandles.

Spring af skjult udbytte og andre aktiver, hemmelig beslaglæggelse mv.

Det foreslås på baggrund af en indstilling fra Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet (sporingsgruppen), at der gives politiet udvidede muligheder for at spore skjult udbytte og andre aktiver efter endelig dom.

Retsplejelovens § 1002, stk. 1, foreslås ændret således, at der gives politiet mulighed for at foretage ransagning og edition efter, at der er afsagt dom. Adgangen til ransagning og edition efter dom skal efter forslaget være betinget af, at der foreligger bestemte grunde til at antage, at der ved ransagning eller pålæg om edition kan findes genstande eller værdier, som kan beslaglægges til sikkerhed for det offentlige krav på sagsomkostninger, konfiskation eller bøder eller forurettedes krav på erstatning.

Baggrunden for forslaget er efter det oplyste et ønske om at finde aktiver, der ikke er fundet ved den oprindelige efterforskning før domsafsigelsen, og som derfor ikke er konfiskerede, men som ønskes beslaglagt med henblik på konfiskation af udbytte mv.

Advokatrådet kan tilslutte sig, at politiet bør have bedre mulighed for at opspore og inddrage skjult udbytte, som en dømt person måtte være i besiddelse af, og som kan tjene til konfiskation. Advokatrådet forventer, at bestemmelserne alene vil blive anvendt i eftersøgningen af større udbytter. Dette fremgår ikke direkte af lovforslaget eller bemærkningerne. Forudsat at almindelige retsplejeprincipper iagttages, har Advokatrådet således ikke bemærkninger til forslaget.

Med venlig hilsen

Torben Jensen

Vestre Landsret
Præsidenten

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Akt.nr. 9

J.nr. 40A-VL-45-10
Den 27/10-2010

Justitsministeriet har ved brev af 30. september 2010 (Sagsnummer 2010-730-1161) anmodet om eventuelle bemærkninger til et udkast til forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Sporing af skjult udbytte og andre aktiver, forældelse af konfiskationskrav, hemmelig beslaglæggelse mv.).

Efter at have forelagt sagen for landsrettens fagudvalg for strafferet og straffeproses kan jeg meddele, at udkastet ikke giver landsretten anledning til bemærkninger bortset fra, at det – som dommen refereret i Ugeskrift for Retsvæsen 2010.2259/2 V viser – vil kunne være hensigtsmæssigt, hvis det tydeliggøres, om de nye forældelsesregler også skal finde anvendelse på tidligere konfiskationer, der ikke er forældede ved lovens ikrafttræden.

Med venlig hilsen

Bjarne Christensen

Justitsministeriet
Lovafdelingen

28 OKT. 2010

2010 NR. 730-1161

Domstolsstyrelsen

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Store Kongensgade 1-3
1264 København K
Tlf. +45 70 10 33 22
Fax +45 7010 4455
post@domstolsstyrelsen.dk
CVR nr. 21-65-95-09
EAN-nr.5798000161184

J. nr. 2010-4101-0060-3
Sagsbeh. Christian Fugmann
Dir.tlf. 33 92 95 46
Mail CHF@domstolsstyrelsen.dk

29. oktober 2010

Høring over udkast til forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Sporing af skjult udbytte og andre aktiver, forældelse af konfiskationskrav, hemmelig beslaglæggelse mv.)

Ved brev af 30. september 2010 har Justitsministeriet anmodet om at modtage Domstolsstyrelsens eventuelle bemærkninger i anledning af høring over udkast til forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Sporing af skjult udbytte og andre aktiver, forældelse af konfiskationskrav, hemmelig beslaglæggelse mv.).

Styrelsen kan i den anledning oplyse, at styrelsen ikke har nogen bemærkninger til det fremsendte udkast til lovforslag.

Med venlig hilsen

Christian Fugmann

RIGSADVOKATEN

Jmt. Mdt.
19 OKT. 2010

Justitsministeriet
Lovafdelingen, Strafferetskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

DATO 19. oktober 2010

JOURNAL NR.

RA-2010-511-0065

BEDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSER

SAGSBEHANDLER: LLI

RIGSADVOKATEN

FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

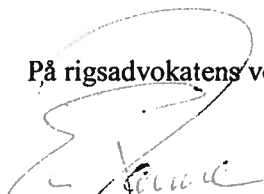
TELEFON 33 12 72 00

FAX 33 43 67 10

Ved e-mail af 30. september 2010 med bilag (sagsnr. 2010-730-1161) har Justitsministeriet fremsendt udkast til forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Spring af skjult udbytte og andre aktiver, forældelse af konfiskationskrav, hemmelig beslaglæggelse mv.) med anmodning om eventuelle bemærkninger.

I den anledning skal jeg meddele, at jeg ikke har bemærkninger til det fremsendte lovudkast.

På rigsadvokatens vegne

Eva Rønne

Justitsministeriet
Lovafdelingen

2010 07. 730 - 1161

Akt.nr. 5

Akt.nr. 12

Jmt. Mkt. 28 OKT. 2010
29 OKT. 2010

J. nr.: 2010-005-537
/ MKR 3

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Strafferetskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

RIGSPOLITIET

POLITISTABEN
Efterforskning
Polititorvet 14
1780 København V

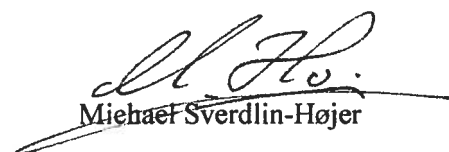
Telefon: 3314 8888
Web: www.politi.dk
E-mail: politiafd@politi.dk

Ved e-mail af 30. september 2010 har Justitsministeriet anmodet Rigspolitiet om en udtalelse vedrørende udkast til forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven (sporing af skjult udbytte og andre aktiver, forældelse af konfiskationskrav, hemmelig beslaglæggelse mv.).

Rigspolitiet kan i den anledning oplyse, at det fremsendte udkast til lovforslag ikke giver anledning til bemærkninger.

Der henvises til j.nr. 2010-730-1161.

Med venlig hilsen

Michael Sverdlin-Højer
politimester

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Att.: Louise Hauberg Wilhelmsen

22. oktober 2010

Datatilsynet
Borgergade 28, 5.
1300 København K

CVR-nr. 11-88-37-29

Telefon 3319 3200
Fax 3319 3218

E-post
dt@datatilsynet.dk
www.datatilsynet.dk

J.nr. 2010-112-0336
Sagsbehandler
Dana Safin
Direkte 3319 3213

Vedrørende høring over udkast til forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Sporing af skjult udbytte og andre aktiver, forældelse af konfiskationskrav, hemmelig beslaglæggelse mv.)

Ved e-mail af 30. september 2010 har Justitsministeriet anmodet Datatilsynet om eventuelle bemærkninger til ovennævnte udkast til forslag.

Forslaget giver ikke umiddelbart Datatilsynet anledning til bemærkninger.

Datatilsynet forudsætter imidlertid, at persondatalovens bestemmelser vil blive iagttaget i forbindelse med en eventuel behandling af personoplysninger.

Der henvises til journalnummer 2010-730-1161

Med venlig hilsen

Dana Safin

Justitsministeriet
Lovafdelingen
Strafferetskontoret
E-mailes til jm@jm.dk

STRANDGADE 56
DK-1401 KØBENHAVN K
TEL. +45 32 69 88 88
FAX +45 32 69 88 00
CENTER@HUMANRIGHTS.DK
WWW.MENNESKERET.DK
WWW.HUMANRIGHTS.DK

DATO 28. oktober 2010
J.NR.
540.10/24109/HSC

**Høring vedrørende forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven
(Sporing af skjult udbytte og andre aktiver, forældelse af konfiskationskrav, hemmelig beslaglæggelse mv.)**

Institut for Menneskerettigheder har ved mail af 30. september 2010 modtaget forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven (Sporing af skjult udbytte og andre aktiver, forældelse af konfiskationskrav, hemmelig beslaglæggelse mv.) med anmodning om en eventuel udtalelse.

Instituttets bemærkninger kan sammenfattes således:

- For så vidt angår forslaget om, at politiet får mulighed for at foretage ransagning og edition, efter at der er afsagt dom i en straffesag, foreslår instituttet, at det i bemærkningerne til det endelige lovforslag angives, at genstanden/genstandene for retsbegæring så vidt muligt bør beskrives, således at "fisketure" undgås.
- Instituttet foreslår endvidere, at forslagens § 2, nr. 7, præciseres, således at der - ud over det skærpede indikationskrav "bestemte grunde" - alene kan ske ransagning eller edition, hvis der er formodning om aktiver af en ikke ubetydelig værdi.
- Instituttet har ikke bemærkninger af menneskeretlig karakter til forslaget om forlængelse af forældelsesfristen for konfiskationskrav.
- Et straffeprocessretligt indgreb som hemmelig beslaglæggelse kræver efter instituttets opfattelse selvstændig lovhjemmel, og instituttet bifalder på denne baggrund, at der etableres klar hjemmel for sådanne indgreb.

- For så vidt angår lovforslaget om oprettelse af en ny særskilt kreds af advokater til behandling af sager efter retsplejelovens § 729 c, er det instituttets opfattelse, at hemmeligholdelsen af sikkerhedsgodkendte advokaters identitet bør begrænses mest muligt. Instituttet finder på denne baggrund, at det i et endeligt lovforslag bør angives, om behovet for en hemmeligholdelse hviler på konkrete erfaringer eller på en hypotetisk risiko. Herved kan det reelle behov for en – fortsat - hemmeligholdelse af den kreds af advokater, som anvendes i sager efter retsplejelovens § 729 c, bedre vurderes.

Der henvises til j.nr. 2010-730-1161.

Med venlig hilsen

Jonas Christoffersen
Direktør

1. Baggrund

Lovforslaget indeholder følgende elementer, som instituttet vil kommentere nedenfor:

1. Politiet skal, *efter* at der er afsagt dom i en straffesag, kunne få adgang til at foretage ransagning og opnå pålæg om edition med henblik på beslaglæggelse af økonomiske midler til dækning af konfiskationskrav, bøder, sagsomkostninger og erstatning,
2. Forældelsesfristen for konfiskationskrav forlænges, så den kommer til at svare til forældelsesfristen for bøder,
3. Der indføres en udtrykkelig hjemmel til at foretage hemmelig beslaglæggelse i forbindelse med hemmelig ransagning,
4. Der oprettes en særskilt kreds af advokater, der kan beskikkes i forbindelse med fravigelse af reglerne om forsvarerens og sigtedes rets til aktindsigt i stedet for – som i dag – at anvende den kreds af advokater, som efter retsplejelovens § 784, stk. 2, kan beskikkes i visse sager om indgreb i meddelelshemmeligheden.

Der foretages en række konsekvensændringer samt redaktionelle ændringer af retsplejeloven. Instituttet har ikke bemærkninger til disse ændringer.

2. Indledende bemærkninger

På grund af visse af forslagernes indhold finder instituttet anledning til at fremsætte nogle generelle bemærkninger om retten til et beskyttet privatliv og familieliv efter bl.a. den Europæiske Menneskerettighedskonventions art. 8 (EMRK) og FN's konvention om borgerlige og politiske Rettigheder (ICCPR), art. 17.

Ransagning, pålæg om edition og beslaglæggelse, herunder hemmelig beslaglæggelse, er indgreb, som omfattes af beskyttelsen i EMRK artikel 8. EMRK art. 8 har følgende ordlyd:

”Stk.1. Enhver har ret til respekt for sit privatliv og familieliv, sit hjem og sin korrespondance.

Stk. 2. Ingen offentlig myndighed må gøre indgreb i udøvelsen af denne ret, medmindre det sker i overensstemmelse med loven og er nødvendigt i et demokratisk samfund af hensyn til den nationale sikkerhed, den offentlige tryghed eller landets økonomiske velfærd, for at forebygge uro eller forbrydelse, for at beskytte sundheden eller sædeligheden eller for at beskytte andres rettigheder og friheder.”

Statens mulighed for at begrænse eller påvirke adfærd forudsætter opfyldelse af de tre indgrebsbetingelser, der er nævnt i bestemmelsens stk. 2:

- legalitetskravet
- anerkendelsesværdige formål, der kan begrunde indgreb fra offentlige myndigheder i de beskyttede rettigheder
- kravet om nødvendighed i et demokratisk samfund.

Legalitetskravet betyder, at indgrebet skal have klar og sikker hjemmel. Det fremgår af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols (EMD's) praksis, at den nationale lovgivning skal opfylde visse kvalitative krav, herunder at retstilstanden skal være forudsigelig, og at reglerne skal være tilstrækkeligt klare og præcise. Det skal være muligt at overskue og forudsige konsekvenserne af reglernes anvendelse og dermed beskytte sig mod u-hjemlede indgreb.

EMD lægger afgørende vægt på, at de relevante retsregler indeholder tilstrækkelige og effektive retssikkerhedsgarantier, således at individet beskyttes mod misbrug fra de nationale myndigheders side. Der lægges konkret vægt på karakteren og alvoren af den lovovertrædelse, som begrunder indgrebet, måden og omstændighederne under hvilke, der er truffet f.eks. beslutning om ransagning, indholdet og omfanget af den konkrete beslutning, de ransagede lokalers karakter, men også forhold som mulige følger for den berørte person inddrages, se f.eks. *Buck mod Tyskland*.¹

I f.eks. *Cremieux mod Frankrig*,² hvor behovet for ransagninger blev anerkendt i forbindelse med en mistanke om skatteunddragelse og kapitalflugt, fandt EMD, at der skal være "adequate and effective measures against abuse", således at kompetencen for myndigheden (her toldvæsenet) skal være begrænset, herunder en begrænsning vedr. antal og længde af ransagningerne, jf. herved proportionalitetsprincippet.

Opfyldelse af nødvendighedskravet forudsætter, at staten kan påvise, at der med indgrebet opnås en "fair balance" mellem borgerens rettigheder og samfundets modstående interesse i at begrænse vedkommende borgers rettigheder. Et indgreb skal kunne anses som "nødvendigt i et demokratisk samfund" eller begrundet i et påtrængende samfunds-

¹ Dom af 28.04.2005, § 45. Ransagningen vedrørte en hastighedsovertrædelse med en bil, der var oplaget i en fotofælde. "...The criteria the Court has taken into consideration in determining this latter issue have been, inter alia, the severity of the offence in connection with which the search and seizure were effected, the manner and circumstances in which the order was issued, in particular further evidence available at that time, the content and scope of the order, having particular regard to the nature of the premises searched and the safeguards taken in order to confine the impact of the measure to reasonable bounds, and the extent of possible repercussions on the reputation of the person affected by the search."

² Dom af 25.02.1993.

mæssigt behov. Heri ligger, at det ikke er tilstrækkeligt, at indgrebet er nyttigt, rimeligt og ønskeligt, eller fremstår som resultatet af et rimeligt og forsigtig skøn, udøvet i god tro. Staten er overladt en skønsmargin ("margin of appreciation") ved vurderingen af, om et indgreb er nødvendigt.

I relation til indgreb, som har karakter af ransagning, beslaglæggelse mv., vil den vigtigste afvejning efter artikel 8, stk. 2, oftest vedrøre proportionalitetsprincippet, men også hjemmelskravet er vigtigt.

Også Grundlovens § 72 indeholder beskyttelse af privatlivet fred:

"Boligen er ukrænkelig. Husundersøgelse, beslaglæggelse og undersøgelse af breve og andre papirer samt brud på post-, telegraf- og telefonhemmeligheden må, hvor ingen lov hjemler en særegen undtagelse, alene ske efter en retskendelse."

3. Konkrete bemærkninger

3.1. Ransagning og editionspålæg med henblik på beslaglæggelse af økonomiske midler til dækning af konfiskationskrav, bøder, sagsomkostninger og erstatning

Der er i retsplejelovens § 1002, stk. 1, hjemmel til at beslaglægge aktiver, også efter at dom er afsagt. Med forslaget etableres der adgang til i denne situation at foretage efterforskningskridt, ransagning mv., og dermed styrke adgangen til at benytte denne bestemmelse.

Instituttet er enig i, at det ud fra samfundsmæssige hensyn er et vigtigt led i kriminalitetsbekæmpelsen, at eksempelvis udbytte hidrørende fra en forbrydelse kan konfiskeres. Også andre vægtige hensyn kan tale for, at myndighederne får udvidet mulighederne for at spore aktiver, som kan anvendes til dækning af eventuelle krav, som følger af dommen.

De foreslåede straffeprocessuelle tvangsindgreb vil være omfattet af EMRK artikel 8, og der bør i videst muligt omfang tilstræbes klar og præcis lovgivning, jf. nærmere herom ovenfor.

Forslaget indeholder et skærpet indikationskrav, idet der skal være tale om "bestemte grunde", førend ransagning mv. skal kunne foretages.

En begæring om ransagning m.v. bør så vidt muligt angive, hvilke genstande der forventes beslaglagt med henblik på en efterfølgende prøvelse af, om betingelserne har været til stede, jf. herved EMD-dommen *Van Rossem mod Belgien*³, hvor domstolen fandt, at kendelsen var for bredt formuleret til at der kunne ske kontrol af, om der foregik misbrug.

- Instituttet foreslår, at det i bemærkningerne til det endelige lovforslag angives, at genstanden/genstandene for retsbegæring så vidt muligt bør beskrives, således at "fisketure" undgås.

Den foreslåede adgang til indgreb i form af ransagning mv. hos personer, som har udstået deres straf, bør begrænses til særlige situationer. Dette synes også forudsat ved lovforslagets omtale af sager, hvor der ved en intensiveret finansiel efterforskning *forud for tiltalerejsning/dom* vil kunne ske sporing af skjulte aktiver, herunder eventuelt skjult udbytte fra begået kriminalitet, se f.eks. bemærkningerne side 17 nederst.

Det fremgår videre af bemærkningens side 18, at Rigsadvokaten har bemærket, at en sådan bestemmelse i praksis - blandt andet af ressourcemæssige hensyn - i givet fald navnlig tænkes anvendt i sager med større krav om bøder, konfiskation, sagsomkostninger eller erstatning og/eller i sager, hvor der er mistanke om f.eks. et betydeligt skjult udbytte.

Det vil efter instituttets opfattelse fremme retsbeskyttelsen, såfremt de udvidede beføjelser på ransagnings- og editionsområdet – ud fra en proportionalitetsvurdering – forbeholdes situationer, hvor der må forventes tilvejebragt aktiver af en vis størrelse. Det bør være lovgivningen og ikke politiets ressourcer, der sikrer imod en for vid anvendelse af efterforskningsbeføjelser.

- Instituttet foreslår derfor, at forslaget § 2, nr. 7, præciseres, således at der - ud over det skærpede indikationskrav "bestemte grunde" - alene kan ske ransagning eller edition, hvis der er formodning om aktiver af en ikke ubetydelig værdi. Da det almindelige proportionalitetsprincip vil gælde, kan en præcisering i lovforslagets bemærkninger være tilstrækkelig.

³ Dom af 9.12. 2004 §§ 44-51

3.2 Forlængelse af forældelsesfristen for konfiskationskrav

- Instituttet har ikke bemærkninger af menneskeretlig karakter til forslaget om forlængelse af forældelsesfristen.

3.3 Udtrykkelig hjemmel til hemmelig beslaglæggelse i forbindelse med hemmelig ransagning.

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger s. 23, at det i bemærkningerne til forslaget til lov nr. 411 af 10. juni 1997 blev anført, at Justitsministeriet var bekendt med, at hemmelig beslaglæggelse "i et vist omfang er gennemført hemmeligt, f.eks. som led i efterforskningen i narkotikasager, hvor der er sket udskiftning af narkotika med et ufarligt pulver." Det fremgår videre af bemærkningerne, at hjemmelen til at hemmeligholde en beslaglæggelse findes i retsplejelovens § 748, stk. 1, 2. pkt. sammenholdt med § 748, stk. 5-6.

Hemmelig beslaglæggelse (og ransagning) bør efter instituttets opfattelse have undtagelses karakter, men det anerkendes, at det i visse situationer vil være af afgørende betydning, at sådanne indgreb kan ske. Der kan herved henvises til det ovenfor anførte om indgreb omfattet af EMRK artikel 8, stk. 2

Et straffeprocessretligt indgreb som hemmelig beslaglæggelse kræver således efter instituttets opfattelse selvstændig lovhjemmel – uanset de tidligere bemærkninger til forslaget til lov nr. 411 af 10. juni 1997, se nærmere side 23.

- Instituttet bifalder på denne baggrund, at der etableres klar hjemmel for sådanne indgreb.

3.4. Oprettelse af en særskilt kreds af sikkerhedsgodkendte advokater, som kan beskikkes i sager, hvor forsvarerens og sigtedes ret til aktindsigt efter retsplejelovens § 729 c indskrænkes

Formålet med den foreslåede ændring er at "imødegå en eventuel risiko for en utilsigtet udbredelse af oplysninger om identiteten på de advokater, som beskikkes i sager om indgreb i meddelelshemmeligheden efter retsplejelovens § 784, stk. 2".

Oplysningerne om identiteten på de advokater, der er antaget i medfør af retsplejelovens § 784, stk. 2, herunder behandling af sager efter § 729 c, er ikke offentligt tilgængelig, idet en almindelig udbredelse heraf ville udgøre en risiko for en utilbørlig påvirkning af de pågældende personer med henblik på at opnå adgang til de klassificerede oplysninger, jf. herved bemærkningerne side 26 n.

Politiets Efterretningstjeneste (PET) har påpeget, at der er sket en betydelig udbredelse af identiteten af advokater beskikket efter retsplejelovens § 784, stk.2, efter indsættelsen af § 745 b (nu § 729 c).

Det er ifølge PET af afgørende betydning for efterretningstjenestens arbejde, at oplysninger ikke videregives i sager efter straffelovens kapitel 12 og 13 (terrorisme mv.), således at der ved en offentliggørelse af identiteten opstår en konkret risiko for, at de pågældende vil kunne udsættes for en utilbørlig påvirkning. På denne baggrund foreslås det derfor at oprette en ny særskilt kreds af advokater til brug for sager efter retsplejelovens § 729 c. Det fremgår af bemærkningerne, at der ikke herved tilsigtes ændringer i de respektive advokaters beføjelser. Der er heller ikke noget til hinder for at advokater kan figurere på begge lister.

Instituttet finder indledningsvist anledning til at fremhæve, at der ikke foreligger oplysninger om, at de sikkerhedsgodkendte advokater har været udsat for utilbørligt pres. Lovforslaget fremstår således som begrundet i en af PET antaget hypotetisk risiko

Instituttet har i tidligere høringssvar af 17. april 2009 vedrørende Integrationsministeriets lovudkast om ændring af udlændingeloven og retsafgiftsloven (Behandling af sager om udvisning af udlændinge, der må anses for en fare for statens sikkerhed m.v.) – beskikkelse af advokater efter udlændingelovens § 45 e, stk. 2, 2. pkt., - bl.a. bemærket følgende:

“ ... IMR skal endvidere henvise til, at en række af de særligt godkendte advokater i Storbritannien har udtrykt betydelig bekymring over den ringe muligheden for at varetage de mistænkte udlændinges interesser og rettigheder, da de ikke har adgang til kontradiktion med de pågældende.

IMR finder bl.a. under henvisning hertil, at de særligt godkendte advokaters identitet bør være offentligt kendt, således at de har mulighed for at deltage i den offentlige debat om systemets generelle funktion....”.

Nærværende lovforslag vedrører ikke de særlige sager, hvor administrativt udviste får prøvet deres udvisning ved retten, men instituttet finder at samme hensyn gør sig gældende, også i disse sager. Identiteten af advokater, der varetager rolle som sikkerhedsgodkendte advokater, bør af principielle årsager være kendt, således at det advokatfaglige miljø kan regulere deres virke, ligesom offentlighed omkring identiteten modvirker mytedannelse omkring funktionen. Ordningens legitimitet hænger sammen med offentligheden, hvilket ligeledes taler imod hemmeligholdelse, medmindre denne er konkret begrundet i reelle erfaringer eller ricisi.

Hemmeligholdelse af advokaternes identitet rejser visse spørgsmål om, hvorvidt ordningen fungerer på en retssikkerhedsmæssigt betryggende måde. Der kan i den forbindelse peges på, f.eks. hvilken brug der gøres af disse advokater, antallet af sager (herunder retssager) de medvirker i, arbejdsbetingelserne for disse særlige advokater, samt hvilken kontrol der eksisterer til vurdering af, om ordningen fungerer på en tilfredsstillende måde, jf. herunder også i relation til EMRK artikel 6. På den baggrund finder instituttet, at det selvstændigt bør overvejes, om der fortsat er behov for at hemmeligholde kredsen af de advokater, der anvendes i sager efter retsplejelovens § 729 c.

- For så vidt angår lovforslaget om oprettelse af en ny særskilt kreds af advokater til behandling af sager efter retsplejelovens § 729 c, er det instituttets opfattelse, at hemmeligholdelsen af sikkerhedsgodkendte advokaters identitet bør begrænses mest muligt. Instituttet finder på denne baggrund, at det i et endeligt lovforslag bør angives, om behovet for en hemmeligholdelse hviler på konkrete erfaringer eller på en hypotetisk risiko. Herved kan det reelle behov for en – fortsat - hemmeligholdelse af den kreds af advokater, som anvendes i sager efter retsplejelovens § 729 c, bedre vurderes.